

ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นกับการพัฒนา

ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

Power Interaction between Villages and

Local Government in the Development of

Kham Reang Sub-district, Kantharawichai,

Maha Sarakham

ดร.ทatchawat เหล่าสุวรรณ *

Dr.Tatchawat Laosuwan

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบ ลักษณะปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ
เงื่อนไขที่นำมาสู่ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ และผลของปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่าง
ท้องถิ่นที่ทับทับท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะผู้บริหารและสมาชิก
สภาท้องถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 39 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ใช้แบบสอบถาม
จัดประชุมกลุ่มย่อย เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการ
วิเคราะห์เนื้อหา เชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบและ
ลักษณะปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจในการพัฒนาตำบลระหว่างท้องถิ่น มีหลาย
รูปแบบ เช่น ชัดแย้ง ร่วมมือ แข่งขันหรือช่วงชิง และประนีประนอม โดยเงื่อนไขที่
นำมาสู่ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารท้องถิ่นสนใจการเมืองใน

* อาจารย์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 2 เล่มที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2556)

องค์กรมมากกว่าการแก้ปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่รับผิดชอบ 2) การแบกรับภาระของฝ่ายท้องถิ่นในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล โดยขาดการสนับสนุนจากเทศบาล 3) ผู้บริหารเทศบาลไม่ยอมรับแผนพัฒนาหมู่บ้านที่ฝ่ายท้องถิ่นเสนอ 4) ผู้บริหารเทศบาลขาดความจริงใจในการพัฒนาท้องถิ่น และ 5) ขาดความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนาท้องถิ่น เกิดการกระจุกตัวของงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ขาดความจริงใจในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน เกิดการแบ่งพรรค แบ่งพวก

คำสำคัญ: ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ, ท้องที่, ท้องถิ่น, การพัฒนา

Abstract

This research was aimed to study the patterns and character of power interaction, conditions leading up to the power interaction and effect of interaction between the villagers and Local Government in the development in Kham Reang sub-district, Kantharawichai, Maha Sarakham. The targets used in this research consisted of the local village leaders, village chief and executives members of the local council, which were 39 persons in total. The instruments included interview forms and focus group. The data collection conducted by using content analysis and theory concepts linking. The results showed that the patterns of power interaction and conditions leading to the power interaction has many forms such as; conflict, cooperation, competition or controversy and compromise. The conditions that led to power oriented interactions include 1) that local leaders were

interested instead of solving the problems suffered in the area 2) that the loading of local village and district development lacks support 3) that the municipal development plan is not acceptable to the local villages 4) the lack of sincerity in municipal administration, rural development and 5) lack of transparency in the management of funds for local development that result of development were delay, integration of budget for local development and lack of sincerity in solving common problems and divided party.

Key Word: Power Interaction, Village, Local Government, Development

บทนำ

ตำแหน่งฝ่ายปกครองท้องถิ่นหรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ถือเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากทางราชการ และมีบทบาทในบำบัดทุกข์ บำรุงสุขมาอย่างยาวนานในสังคมไทย เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัยเรื่อยมาจนถึงรัชกาลที่ 5 ที่ได้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น รศ. 116 และนับเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไว้อย่างละเอียด ต่อมาพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นระยะๆ จนถึงพุทธศักราช 2475 จึงได้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่นฉบับใหม่ และใช้มาจนถึงทุกวันนี้

ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น 2457 ได้กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่หลักๆ คือ การป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมคุณภาพชีวิต การรักษา สาธารณสมบัติ และการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย นอกจากนี้จะมีบทบาทอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ทั้งในฐานะตัวแทนราชการ เช่น การอำนวยความสะดวกให้กับ

ราษฎรในการติดต่อกับทางราชการ การตอบสนองนโยบายราชการ การให้ความช่วยเหลือทางราชการ เป็นต้น ในฐานะตัวแทนประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านถือเป็นผู้อาสาเข้ามาทำงานรับใช้ประชาชนมากกว่าที่จะยึดถือเป็นอาชีพ ค่าตอบแทนก็น้อยนิด แต่การเข้ามาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็เพื่อเป็นที่พึ่งของประชาชน เป็นปากเป็นเสียงแทนประชาชน (อภัย โพธิ์ศรี, 2550) และในฐานะผู้นำชุมชน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านถือเป็นบุคคลระดับแนวหน้าของชุมชน โดยจะต้องรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่หรือผลประโยชน์ที่ประชาชนคาดหวัง ซึ่งกล่าวได้ว่า สังคมไทย โดยเฉพาะสังคมชนบทนั้นมีความคุ้นเคยและให้การยอมรับในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือฝ่ายปกครองท้องถิ่นในฐานะตัวแทนราชการ ตัวแทนประชาชน และผู้นำชุมชนมาหลายศตวรรษ และเริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เป็นต้นมา ดังจะเห็นได้จากเดิม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ปกครองหมู่บ้านและตำบลในฐานะตัวแทนของทางราชการ ตัวแทนของประชาชน และผู้นำชุมชนเพียงลำพัง และได้รับการยอมรับมาอย่างยาวนาน แต่เมื่อมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในช่วงสี่ปีแรก (2537-2540) ก็ไม่มีผลกระทบมากนัก เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง แต่ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี 2540 ที่กำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องกลับมาเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่นที่เพียงตำแหน่งเดียว ที่สำคัญ บทบาทและอำนาจหน้าที่เดิมที่เคยมีก็มีการแบ่งแยก และซ้ำซ้อนในทางปฏิบัติ ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้ง ไม่ลงรอยกัน ที่สำคัญเกิดการแข่งขันช่วงชิงระหว่างกันในพื้นที่

มีงานศึกษาและงานวิจัยจำนวนมาก ได้สะท้อนให้เห็นความขัดแย้งและการช่วงชิงระหว่างฝ่ายปกครองท้องถิ่นที่มีมาเดิม กับฝ่ายปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมานาน เช่น งานศึกษาของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2546) อภัย โพธิ์ศรี (2550) ที่ พบว่า ภายหลัง

การเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ส่งผลกระทบต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ต้องสูญเสียบทบาทในการพัฒนา และมีสถานภาพที่ลดต่ำลง หรือมีบทบาทน้อยลง อีกทั้งไม่สามารถแยกแยะและระบุบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างชัดเจน จึงมีลักษณะทับซ้อน คลุมเครือ สอนงานวิจัยของ พรธณเพ็ญ พันจักรสาย (2551) เกรียงศักดิ์ ชูดอกไม้ (2549) และอภัย โพธิ์ศรี (อ้างแล้ว) ที่พบว่าผลกระทบจากนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น นำมาสู่ความขัดแย้งและช่วงชิงการนำมวลชนในพื้นที่ ทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ ในขณะที่งานวิจัยของสรศักดิ์ จิรธรรมประดับ (2547) ชาญ คำวรรณ (254) พบว่า บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังมีความสำคัญและมีปฏิบัติร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้เป็นอย่างดี แม้จะมีปัญหา อุปสรรคอยู่บ้าง แต่ก็สามารถคลี่คลายไปได้

จากสภาพปัญหาและข้อค้นพบจากงานศึกษาวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น นำมาสู่ความสนใจที่จะศึกษาว่า ปฏิสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์เชิงอำนาจของฝ่ายปกครองท้องถิ่นที่มีบทบาทและอำนาจในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลมาแต่เดิม และฝ่ายปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมาได้ไม่นานนัก แต่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบลเดียวกัน เป็นอย่างไร มีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เกิดขึ้นด้วยเงื่อนไขใดบ้าง และส่งผลตามมาอย่างไร โดยเลือกศึกษาพื้นที่ตำบล ขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้รับการได้รับเลือกตั้งติดต่อกันหลายสมัย แต่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำหมู่บ้านและตำบลกับผู้บริหารไม่ค่อยดีนัก อันเนื่องมาจากความขัดแย้งในการทำงาน ทำให้การพัฒนาตำบลไม่ค่อยราบรื่นนัก ที่สำคัญตำบลแห่งนี้เป็นพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่นำมาสู่ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาผลของปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและตัวอย่าง ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จาก 23 หมู่บ้านของตำบลขามเรียง จำนวน 23 คน คณะผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 39 คน โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด
2. ขอบเขตเนื้อหา มุ่งศึกษารูปแบบ และลักษณะปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่น หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไรบ้าง มีเงื่อนไขหรือปัจจัยใดที่นำมาสู่ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ และส่งผลตามมาอย่างไร
3. ขอบเขตพื้นที่ ศึกษาพื้นที่ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus groups) เก็บรวบรวมข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ สามารถนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. รูปแบบและลักษณะปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง

ผลวิจัยในประเด็นรูปแบบและลักษณะปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจในการพัฒนาตำบลขามเรียง ระหว่างท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น กับ ท้องที่ ซึ่งประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ปฏิสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์ภายใต้ บทบาทและอำนาจหน้าที่ของทั้งสองฝ่ายซึ่งมีพื้นที่ปฏิบัติการร่วมกัน มีหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้ง ความร่วมมือ การแข่งขันหรือช่วงชิง และการ ประนีประนอม ซึ่งรายละเอียดที่พบในแต่ละรูปแบบสามารถนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1.1 รูปแบบของความร่วมมือ

ความร่วมมือในฐานะรูปแบบหนึ่งของปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นในเขตตำบลขามเรียง เป็นลักษณะความร่วมมือในการดำเนินโครงการหรือ กิจกรรมที่ทางเทศบาลขอความร่วมมือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้าร่วม ซึ่งฝ่ายท้องถิ่นจะ ให้ความร่วมมือทุกครั้ง และไม่เคยปฏิเสธ เพราะมองว่าเป็นประโยชน์ส่วนรวม ดังที่ ผู้นำหมู่บ้านท่านหนึ่งได้สะท้อนในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจนว่า

“...กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือทุกอย่างที่เทศบาลขอความร่วมมือมา และไม่เคยปฏิเสธ เพราะมองว่าเป็นผลประโยชน์ของประชาชนและถือเป็นหน้าที่ที่ต้องทำ...” (อดิสร เหล่าสะพาน, 2555)

อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาให้ลึกลงไปเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ ได้พบว่า ความร่วมมือส่วนมากจะเป็นความร่วมมือที่ฝ่ายท้องถิ่นให้ความร่วมมือกับทางฝ่ายปกครองท้องถิ่นมากกว่า ดังจะเห็นได้จากเวลาที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเสนอแผนพัฒนาเพื่อขอความเห็นชอบจากเทศบาล มักจะพบว่า ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล ไม่ค่อยให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการพิจารณา จึงกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล ดังที่ผู้นำหมู่บ้านท่านหนึ่งได้กล่าวถึงเรื่องดังกล่าวนี้ว่า

“...เทศบาลให้ความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้านน้อยมาก มีแต่ผู้นำหมู่บ้านเท่านั้นที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเทศบาลเกือบทุกเรื่อง” (สนอง รัตนภักดี, 2555)

ซึ่งจากข้อมูลที่พบดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นว่า บางทีความร่วมมืออาจเป็นลักษณะของการขอความร่วมมือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อได้รับความร่วมมือแล้ว ฝ่ายร้องขออาจไม่มีปฏิกิริยาตอบโต้ หรืออาจไม่สนใจใดๆ ก็ได้

1.2 รูปแบบความขัดแย้ง

รูปแบบปฏิสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์เชิงอำนาจหน้าที่ที่เป็นความขัดแย้งจะปรากฏให้เห็นได้อย่างเด่นชัดในเขตตำบลขามเรียง โดยเฉพาะ ความขัดแย้งระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับผู้บริหารเทศบาล ซึ่งความขัดแย้งจะแสดงออกในลักษณะของความไม่พอใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ฝ่ายบริหารไม่สามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะการที่ฝ่ายบริหารไม่สนใจแผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชนที่แต่ละหมู่บ้านเสนอของบประมาณ มักไม่ได้รับความสนใจจากทางเทศบาล ในขณะที่ปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบความร่วมมือ จะปรากฏในลักษณะที่ผู้นำที่เป็นฝ่ายปกครอง ยังคงให้ความร่วมมือกับเทศบาลด้วยดี

“...มีการขัดแย้ง เนื่องจากเทศบาลไม่ตอบสนองปัญหา ความต้องการของหมู่บ้าน โดยเฉพาะแผนชุมชนที่ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น...” (สินทร บุญหล้า, 2555)

“...มีการขัดแย้งในการใช้งบประมาณพัฒนาท้องถิ่น...” (ชาลี คลังแสง, 2555)

“...มีความขัดแย้งทางความคิดในการพัฒนาท้องถิ่น...” (จินดา บุญหล้า, 2555)

“...ผู้นำกับท้องถิ่นขัดแย้งกับสภาท้องถิ่นเรื่องงบประมาณ โดยผู้นำจัดทำแผนสามปีส่งสภา แต่สภาท้องถิ่นไม่ได้ให้ความสำคัญ และไม่ทำตามแผนที่เสนอไป...” (นิคม โคตรเสนา, 2555)

“...มีการขัดแย้งในเรื่องงบประมาณในการดำเนินโครงการต่างๆ ถ้าหมู่บ้านใดมีฐานเสียงมาก จะได้รับงบประมาณดำเนินการโครงการมาก รวมทั้งโครงการหรือแผนที่ทางหมู่บ้านเสนอไปมักไม่ได้รับการตอบรับจากเทศบาล...” (สงวน ช้ายขวา, 2555)

“...มีการขัดแย้งเนื่องจากการบริหารของผู้บริหารและสภาท้องถิ่นไม่ได้นำเอาปัญหาหรือโครงการที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเสนอไป แต่ไปยึดตามฐานเสียงของสมาชิกสภาเทศบาลหรือพวกพ้องของตนเป็นหลัก...” (สนอง รัตนภักดี, 2555)

จากข้อมูลที่พบในพื้นที่ตำบลขามเรียง วิเคราะห์ได้ว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นล้วนมาจากสาเหตุของผู้บริหารเทศบาลที่ไม่ใส่ใจหรือให้ความสำคัญกับฝ่ายปกครองท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาที่และต้องร่วมมือกับท้องถิ่น จึงแสดงออกถึงความไม่พอใจ ที่สำคัญการที่ผู้นำต้องแบกรับภาระในการแก้ปัญหาที่เป็นบทบาทและอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น นับวันความขัดแย้งยิ่งมีมากขึ้น

1.3 รูปแบบการแข่งขัน/ช่วงชิง

โดยทั่วไป การแข่งขันมักหมายถึง วิธีการเอาแพ้เอาชนะซึ่งกันและกัน ให้ตนเองสามารถบรรลุความต้องการ ซึ่งบางครั้ง การแข่งขันหรือช่วงชิงอาจต้องใช้

อำนาจหรือการแสดงความก้าวร้าวรุนแรง ที่อาจจะเกิดมาจากเมื่อมีอุปสรรคหรือสิ่งขัดขวางมิให้บรรลุเป้าหมาย จึงใช้วิธีการที่อาจจะต้องทำลายอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนหวังไว้ ผู้ที่อยู่ในลักษณะของการแข่งขัน มักจะแสวงหาข้อได้เปรียบอยู่เสมอ และจะคำนึงถึงจุดหมายเฉพาะตน โดยใช้การบีบบังคับให้ยอมรับ เพื่ออำนาจที่เหนือกว่า และจะรับรู้เฉพาะจุดดีของตน มองหาจุดบกพร่องของฝ่ายตรงข้าม รูปแบบนี้จึงเป็นรูปแบบที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ที่เป็นฝ่ายชนะ แต่ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่พ่ายแพ้ อาจจะเก็บความคับแค้นใจไว้ในขณะหนึ่ง เพื่อรอเวลาที่จะหาหนทางแก้แค้นในที่สุด วิธีการแข่งขันถือได้ว่าเป็นวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ผล เมื่อทั้งสองฝ่ายมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพียงชั่วระยะเวลาอันสั้น และไม่มีความจำเป็นที่จะต้องรักษาสัมพันธภาพในระยะยาว การแข่งขันจึงเป็นวิธีการที่รวดเร็วของการแก้ไขข้อขัดแย้ง เมื่อพิจารณาในพื้นที่ตำบลขามเรียง สามารถวิเคราะห์ได้ว่า สืบเนื่องจากความสัมพันธ์ภายใต้บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับผู้บริหารที่เป็นความขัดแย้งค่อนข้างสูงดังที่กล่าวมาแล้ว เมื่อเป็นดังนั้น การแข่งขันหรือช่วงชิง จึงเป็นผลพวงจากความขัดแย้งดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยลักษณะของการแข่งขัน จะเป็นลักษณะของการช่วงชิงการทำงานในบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นหลัก โดยเฉพาะกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีความขัดแย้งกับฝ่ายบริหารของเทศบาลด้วย เหตุผลที่ว่า ฝ่ายบริหารเล่นการเมืองมากกว่าการทำตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ การโยนภาระให้ฝ่ายปกครองท้องถิ่นพัฒนาหมู่บ้านเพียงลำพัง การทำงานล่าช้า ไม่ยอมรับแผนที่เสนอจากผู้นำหมู่บ้าน ไม่สนใจการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน ที่สำคัญผู้นำหมู่บ้านมองว่าฝ่ายบริหารขาดความจริงใจในการพัฒนาท้องถิ่น ไม่ทำตามแผนหรือตามข้อตกลง แต่สนใจในประเด็นทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติมากกว่า เมื่อเป็นดังนั้น การแข่งขันหรือการช่วงชิง จึงเป็นเรื่องของความพยายามของผู้นำหมู่บ้านที่ต้องการพิสูจน์ให้เห็นว่า ตนเองมีความใกล้ชิดกับประชาชนและอยู่กับประชาชนตลอดเวลา พร้อมทั้งจะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนทุกเรื่อง หรือทำบทบาทหน้าที่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด แม้จะมีข้อจำกัด

ในเรื่องคนและงบประมาณก็ตาม (อดิสร เหล่าสะพาน, 2555) ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ เป็นการสะท้อนในเชิงการแข่งขันว่า เทศบาลแม้จะมีคนและงบประมาณ แต่ก็ไม่สามารถที่จะพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเสมอไป

1.4 รูปแบบการประนีประนอม

การประนีประนอม เป็นวิธีการที่บุคคลทั้งสองฝ่ายที่มีความขัดแย้ง สามารถตกลงกันได้ โดยวิธีการพบกันครึ่งทาง ต่างฝ่ายต่างยอมลดความต้องการของตนบางส่วน ดังนั้น วิธีการนี้จึงเป็นการที่แต่ละฝ่ายต้องเสียสละบางส่วนเพื่อให้ได้ข้อตกลงที่สามารถยุติปัญหาความขัดแย้ง มักจะพบว่า บุคคลทั้งสองฝ่ายจะไม่ค่อยเห็นด้วยอย่างเต็มที่นักในระยะยาว เพราะต่างฝ่ายต่างก็ต้องยอมเสียบางส่วนของตน อาจจะด้วยความไม่เต็มใจ อย่างไรก็ตาม การใช้วิธีประนีประนอมเพื่อลดข้อขัดแย้ง อาจจะใช้ได้ผลกับความขัดแย้งในผลประโยชน์อันเกิดจากความจำกัดของทรัพยากร ที่จะมีผลสนองต่อความต้องการของแต่ละฝ่ายได้ ข้อดีของการประนีประนอม ก็คือ ต่างฝ่ายต่างได้เท่าที่ตกลงยอมกัน แต่ข้อเสีย คือ ฝ่ายเสียเปรียบจะยังขุนเคืองใจ

กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แม้ว่าความขัดแย้งระหว่างฝ่ายท้องถิ่นที่กับท้องถิ่น จะมีระดับความรุนแรงค่อนข้างสูง แต่การประนีประนอมก็ยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ เพราะต่างฝ่ายต่างอ้างความชอบธรรมภายใต้บทบาทหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่ ดังที่ผู้นำหมู่บ้านบางคนได้สะท้อนให้เห็นว่า

“...ในการพัฒนาท้องถิ่นมีความขัดแย้งระหว่างผู้นำหมู่บ้านกับฝ่ายบริหารค่อนข้างสูง แต่ยังไม่เคยมีการประนีประนอมในเรื่องใดๆ เลย...” (นิคม โคตรเสนา, 2555)

ในขณะที่เดียวกัน การศึกษาครั้งนี้ พบว่า การประนีประนอมในการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่เทศบาลตำบลขามเรียง กลายเป็นเรื่องระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่าย นิติบัญญัติมากกว่าที่จะเป็นการประนีประนอมระหว่างฝ่ายบริหารกับผู้นำหมู่บ้านหรือฝ่ายปกครองท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ฝ่ายบริหารซึ่งลงรับสมัครรับเลือกตั้งแข่งขัน

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 2 เล่มที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2556)

พร้อมทีมงาน แต่ได้รับเลือกตั้งเฉพาะผู้บริหาร คือ นายกเทศมนตรี ในขณะที่ทีมงานที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลไม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแม้แต่คนเดียว เมื่อเป็นดังนั้น ทำให้การทำงานของนายกเทศมนตรียากลำบากมากขึ้น โดยเฉพาะการบริหารที่ต้องอาศัยคะแนนเสียงสนับสนุนจากสภา ในทางปฏิบัติผู้บริหารมักจะประนีประนอมกับสมาชิกสภาเทศบาลในการโหวตข้อบัญญัติต่างๆ ปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงนำมาสู่การแก้ปัญหาทางการเมืองมากกว่าการแก้ปัญหาความเดือนร้อนของประชาชนในพื้นที่ซึ่งกลายเป็นประเด็นความขัดแย้งระหว่างผู้นำหมู่บ้านกับฝ่ายบริหารดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

2. เงื่อนไขหรือปัจจัยที่นำมาสู่ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องที่ กับท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง

สำหรับประเด็นเงื่อนไขหรือปัจจัยที่นำมาสู่ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจในพื้นที่ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งรูปแบบที่เด่นชัดที่สุด คือ ความขัดแย้ง ดังนั้นเงื่อนไขของความขัดแย้ง จะพบได้หลายลักษณะจากมุมมองของฝ่ายท้องที่และฝ่ายท้องถิ่น ดังนี้

“...ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับฝ่ายบริหารของเทศบาลเกิดจากผู้บริหารเล่นการเมืองมากกว่าการทำตามบทบาทหน้าที่ การโยนภาระงานพัฒนาให้ท้องที่ ไม่ยอมรับแผนพัฒนาหมู่บ้านที่เสนอจากชุมชน และไม่ยอมทำงานตามแผน ตามมติที่ตั้งไว้...” (อดิสร เหล่าสะพาน, 2555)

“...ที่ผ่านมา การบริหารงานของเทศบาล ไม่ฟังเสียงผู้นำชุมชน ใช้ผลประโยชน์ของกลุ่มตนเป็นที่ตั้ง ขามความจริงใจในการพัฒนา และขาดความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ...” (สุทิน เนตรสงคราม, 2555)

จะเห็นได้ว่า เงื่อนไขความขัดแย้งซึ่งเป็นรูปแบบการปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างฝ่ายปกครองท้องที่กับฝ่ายปกครองท้องถิ่นมี ดังนี้

1) ผู้บริหารท้องถิ่นสนใจการเมืองในองค์กรมากกว่าการแก้ปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่รับผิดชอบ

2) การโยนภาระงานพัฒนาท้องถิ่นและท้องถิ่นให้ผู้นำหมู่บ้านเป็นหลักแต่เพียงฝ่ายเดียว ทำให้ผู้นำหมู่บ้านเกิดความรู้สึกที่ว่าตนเองแบกรับภาระเกินบทบาทหน้าที่ที่กำหนด และขาดการสนับสนุนจากเทศบาล

3) ผู้บริหารเทศบาลไม่ยอมรับแผนพัฒนาหมู่บ้านที่เสนอจากผู้นำหมู่บ้าน ไม่ฟังเสียงผู้นำหมู่บ้าน

4) ผู้บริหารเทศบาลขาดความจริงใจในการพัฒนาท้องถิ่น

5) ขาดความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

จากเงื่อนไขความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงกลายเป็นชนวนความขัดแย้งระหว่างฝ่ายปกครองท้องถิ่นกับฝ่ายปกครองท้องถิ่นที่นับวันยิ่งเพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ในภาพรวมของบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลต่างก็มีบทบาททับซ้อนกันในเรื่องและมีพื้นที่รับผิดชอบเดียวกัน ทำให้เกิดการขัดกัน ในทางปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3. ผลที่ตามมาจากปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง

การวิเคราะห์ผลที่ตามมาจากปฏิสัมพันธ์เชิงระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และจากเวทีระดมความคิดเห็นที่จัดขึ้นในพื้นที่ตำบลขามเรียง ซึ่งพบว่า ผลจากความขัดแย้งที่ค่อนข้างรุนแรง ทำให้การแก้ไขปัญหาล่าช้า งบประมาณเกิดการกระจุกตัวในบางพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีสมาชิกสภาท้องถิ่นอาศัยอยู่ เกิดการตอรองในกลุ่ม มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกที่ชัดเจน ดังจะเห็นได้จากการสะท้อนมุมมองของผู้นำหมู่บ้านและสมาชิกสภาท้องถิ่นในพื้นที่ดังนี้

“...เวลามีปัญหาในหมู่บ้าน ชาวบ้านมักจะต่อว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งที่ปัญหาดังกล่าวเป็นบทบาทหน้าที่ของเทศบาลที่ต้องทำ แต่ไม่ดำเนินการ หรือดำเนินการก็ล่าช้า...” (เจริญ เนื่องกันยา, 2555)

“...การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น มักจะพบว่า งบประมาณเกิดการกระจุกตัวเฉพาะในหมู่บ้านที่มีสมาชิกสภาเทศบาลเท่านั้น ในขณะที่หมู่บ้านอื่นที่ไม่มีสมาชิกสภาเทศบาลมักจะไม่ได้รับการจัดสรร ถึงได้ก็น้อยมาก...” (สนอง รัตนภักดี, 2555)

จึงสรุปได้ว่า ผลพวงจากรูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่เป็นความขัดแย้งในพื้นที่เทศบาล ตำบลขามเรียง ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน คือ เกิดความล่าช้าในการพัฒนา เกิดการกระจุกตัวของงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ขาดความจริงจังในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก และเกิดการผลักรบให้ผู้นำหมู่บ้านเป็นหลักในการพัฒนาท้องถิ่นและท้องถิ่น

จากข้อมูลที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ ลักษณะปฏิสัมพันธ์ เงื่อนไขหรือปัจจัยที่นำมาสู่ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างฝ่ายปกครองท้องถิ่นกับฝ่ายปกครองท้องถิ่น รวมทั้งผลที่ตามมาจากปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปฏิสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง มีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบก็มีลักษณะแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบในครั้งนี้ พบว่า รูปแบบที่โดดเด่นที่สุด คือ รูปแบบความขัดแย้งระหว่างกัน ผู้นำบ้านที่เป็นฝ่ายปกครองท้องถิ่นกับผู้บริหารเทศบาล ในฐานะฝ่ายปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีลักษณะของความไม่ลงรอยกัน โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ ผู้บริหารเทศบาลไม่ยอมรับแผนชุมชนที่เสนอโดยผู้นำหมู่บ้านและชุมชน ไม่ทำตามแผนที่วางไว้ ผลักรบให้ผู้นำหมู่บ้านพัฒนาหมู่บ้านเพียงลำพัง ขาดความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ ส่งผลให้การพัฒนาท้องถิ่นล่าช้า เกิดการกระจุกตัวของงบประมาณในบางพื้นที่ ผู้นำขาดความสามัคคี มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ในขณะที่ความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่น เช่น ความร่วมมือ พบว่าเป็นลักษณะของการให้ความร่วมมือของฝ่ายปกครองท้องถิ่นเป็นหลัก ในขณะที่ความร่วมมือจากฝ่ายปกครองท้องถิ่นมีค่อนข้างน้อย ส่วนการแข่งขันหรือช่วงชิง เป็นลักษณะของการทำพิธีจูงใจของฝ่ายปกครองท้องถิ่นที่แม้จะไม่มีงบประมาณมากนัก แต่ก็สามารถทำการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นทั้ง

ยอมรับได้ ในขณะที่รูปแบบการประนีประนอม แม้จะพบว่า ความขัดแย้งของทั้งสองฝ่าย แต่ในทางปฏิบัติ ก็ยังไม่มี การประนอมระหว่างกัน แต่การประนีประนอมจะเป็นเรื่องของการต่อรองเรื่องงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นของฝ่ายปกครองท้องถิ่นด้วยกันเองมากกว่า ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นตามตาราง

ตารางที่ 1 แสดงข้อสรุปรูปแบบ ลักษณะ เจือปนใจ และผลที่ตามมาจากปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง

รูปแบบ	ลักษณะ	เจือปนใจ	ผลที่ตามมา
ร่วมมือ	เป็นการให้ความร่วมมือของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อเทศบาล	-การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม -การรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ	-การระในการแก้ไขความเดือดร้อนเป็นเรื่องของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน -การพัฒนาท้องถิ่นล่าช้า
ขัดแย้ง	เป็นลักษณะความขัดแย้งระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับผู้บริหารเทศบาล	-การไม่ใส่ใจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนของผู้บริหารเทศบาล	-ความล่าช้าในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน -การกระจุกตัวของงบประมาณ -การเล่นพรรคเล่นพวก -การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เป็นธรรม

ตารางที่ 1 แสดงข้อสรุปรูปแบบ ลักษณะ เจือปนไข และผลที่ตามมาจากปฏิสัมพันธ์
เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง

รูปแบบ	ลักษณะ	เจือปนไข	ผลที่ตามมา
แข่งขัน/ ช่วงชิง	เป็นการช่วงชิงการนำ ของผู้นำหมู่บ้านที่ ทำงานเกินบทบาท หน้าที่ในขณะที่ฝ่าย บริหารละเลยการทำ หน้าที่ในการพัฒนา ท้องถิ่น	การละเลยการ ทำงานตามบทบาท และอำนาจหน้าที่ ของฝ่ายบริหาร เทศบาล	การผลกระทบให้กับ ฝ่ายปกครองในการ พัฒนาท้องถิ่นเพียง ลำพัง
ประนีประ นอม	เป็นการประนีประนอม ผลประโยชน์ของ ผู้บริหารกับสมาชิกสภา เทศบาล	ผู้บริหารมีฐานเสียง ในสภาค่อนข้างต้อง อาศัยความร่วมมือ จากสมาชิกเทศบาล	การต่อรอง ผลประโยชน์ ทางการเมือง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ได้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจในหลายรูปแบบ และมีลักษณะแตกต่างกันไป ภายใต้บทบาทและอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ ในทางทฤษฎีสังคมวิทยา ถือว่า เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหรือทางการเมืองที่ ซึ่งมีทั้งความร่วมมือ ขัดแย้ง แข่งขัน ช่วงชิงหรือประนีประนอมระหว่างกัน โดยรูปที่โดดเด่นที่สุดที่พบในการวิจัยครั้งนี้ คือ ความขัดแย้งของฝ่ายท้องถิ่นและท้องถิ่น โดยมูลเหตุสำคัญน่าจะเกิดจากความสับสนและไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ซึ่งข้อค้นพบในครั้งนี้ เป็นการยืนยันได้ว่า บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือที่รู้จักกันว่า ฝ่ายปกครองท้องถิ่น กับคณะผู้บริหารและสมาชิกสภา

ท้องถิ่นหรือที่รู้จักกันว่า ฝ่ายปกครองท้องถิ่น ในทางกฎหมายดูเหมือนว่าไม่มีข้อขัดแย้ง เพราะที่มาของทั้งสองฝ่ายเป็นกฎหมายคนละฉบับกัน แต่ในทางปฏิบัติ กลับพบว่า บทบาทและอำนาจหน้าที่ของทั้งสองฝ่ายเกิดการทับซ้อนและเป็นเงื่อนไขสำคัญของกรกล่าวอ้างความชอบธรรมในการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติของแต่ละฝ่าย

อย่างไรก็ตาม หากทั้งสองฝ่ายสามารถรับรู้และเข้าใจ รวมทั้งยอมรับบทบาทและอำนาจหน้าที่ซึ่งกันและกันแล้ว ความร่วมมือในการทำงานย่อมจะมีมากกว่ารูปแบบอื่นๆ อย่างแน่นอน ในทางตรงกันข้ามหากการรับรู้บทบาทและอำนาจหน้าที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ก็กลายเป็นชนวนความขัดแย้งดังที่ปรากฏให้เห็นในพื้นที่ของกรวิจัยในครั้งนี้ และสอดคล้องกับข้อค้นพบของอภิชาติ โพธิ์ศรี ที่ศึกษาผลกระทบของการกระจายอำนาจต่อการดำเนินงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาตำบลบ้านโนน กิ่งอำเภอซำสูง จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่า การเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลภายหลังปี พ.ศ.2543 เป็นต้นมานั้น ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านสังคม ที่แสดงออกในรูปของความแตกแยกของราษฎรในพื้นที่ และบทบาททางสังคมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ลดลงไป รวมทั้งด้านการบริหารงานในพื้นที่ที่แสดงออกมาในรูปของความขัดแย้งระหว่างกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเกิดความไม่พอใจที่ต้องสูญเสียอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งเกิดการช่วงชิงการนำในพื้นที่ของทั้งสองฝ่าย ส่งผลให้ราษฎรในพื้นที่ถูกแยกเป็นสองฝ่าย และสาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือ บทบาทและอำนาจหน้าที่ที่ทับซ้อนกันระหว่างฝ่ายปกครองท้องถิ่นกับฝ่ายปกครองท้องถิ่น แม้ว่าในทางกฎหมายจะเป็นคนละฉบับกัน แต่ในทางปฏิบัติการขัดแย้ง ช่วงชิง และต่อสู้แข่งขันก็ยังเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ ระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น ในการพัฒนา ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย พบว่า ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างฝ่ายท้องถิ่นกับ ฝ่ายปกครองท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลขามเรียง มีหลายรูปแบบแตกต่างกัน แต่ละ รูปแบบเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่ไม่เหมือนกัน และนำมาสู่ผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ไม่ว่าท้องถิ่นหรือท้องถิ่น ต่างก็เป็นตัวแทนของประชาชน เป็นผู้อาสาประชาชนเข้ามา แก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชน ควรยึดรูปแบบการทำงานที่เป็นความร่วมมือเป็นหลัก เพราะรูปแบบดังกล่าวนี้ สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจ ได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญ นำมาสู่การแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของ ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- อภัย โพรธีศรี. 2550. ผลกระทบของการกระจายอำนาจต่อการดำเนินงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: กรณีศึกษาตำบลบ้านโนน กิ่งอำเภอลำสนธิ จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. 2546. ความคิด ความรู้และอำนาจการเมืองในการปฏิวัติสยาม 2475. กรุงเทพฯ: ฟ้ามุข.
- พรธมเพ็ญ ผึ้งจักรสาย. 2551. การจัดการความขัดแย้งระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้าน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เกรียงศักดิ์ ชูดอกไม้. 2549. **ผลกระทบเชิงลบของนโยบายกระจายอำนาจการ**

ปกครองสู่ท้องถิ่นด้านความขัดแย้งของบทบาทผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษา
กำนันผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ อำเภอบึง
ทับคล้อ จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

สรศักดิ์ จิรธรรมประดับ. 2547. **บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อองค์กรปกครอง**

ส่วนท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาอำเภอบึง
อครักษ์จังหวัดนครนายก. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชาญ คำวรรณ. 2546. **บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการ**

ป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายหลัง ปี พ.ศ.2537.
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.